

مبنای حقوقی حق مادر در مطالبه نفقه فرزند تحت حضانت

تالیف:

علی باقر نظری

سرشناسه: باقرنظری، علی، ۱۳۴۶-

عنوان قرارداد: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور: مبنای حقوقی حق مادر در مطالبه نفقه فرزند تحت حضانت / تالیف علی باقرنظری.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات ماهواره، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۷۰ص. شابک: ۲-۴۴۶-۴۵۹-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا- موضوع: کودکان -- ایران -- سرپرستی -- Custody of children

Iran حقوق خانواده -- ایران -- Domestic relations -- Iran کودکان -- سرپرستی -- جنبه‌های

مذهبی -- اسلام -- Child rearing -- Religious aspects -- Islam رده بندی کنگره: ۱۳۹۷

م ۲. ۶۰۱. ۱. KMHH - رده بندی دیویی: ۵۵۰ ۱۷۳/۳۴۶ - شماره کتابشناسی ملی: ۵۴۲۰۵۹۳

مبای حقوقی حق مادر در مطالبه نفقه فرزند تحت حضانت

تألیف: علی باقرنظری

ناشر مجوز: تهران، ماهواره

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۷

ناشر کتاب: سیامک تیمورپور

قلم: ۱۴۰۰ تهران

چاپ: ۱۴۰۰

شابک: ۲-۴۵۹-۶۰۰-۹۷۸

آماده سازی و چاپ: دپارتمان خدمات مدیران

دفتر انتشارات:

میدان فاطمی، خ. چهلستون، پ. ۵۰، و. ۴، ۱۸۸۳۹۲۲۶۷، ۰۹۱۹۰۶۱

مسئولیت صحت مطالب و پاسخگویی به شکایت های حقوق مادی و معنوی کتاب، به مولف است.

کلیه حقوق برای مولف محفوظ است.

ماده ۲۳ قانون حمایت از مولفان و مصنفان - هرکس تمام یا قسمتی از اثر دیگری را که مورد حمایت این قانون است به نام خود یا به نام پدید آورنده بدون اجازه او و یا عالماً عامداً به شخص دیگری غیر از پدید آورنده نشر یا پخش یا عرضه کند به حبس تادیبی از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

پیشگفتار:

یکی از ابداعات قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱ براساس ماده ۶ قانون حمایت خانواده اعطای نمایندگی به مادر در روند دادرسی مطالبه نفقه طفل یا اولاد بالغ غیر رشید است. در تفسیر این ماده برخی آن را از باب جعل ولایت قهری می‌دانند که با چالش‌های فقهی و حقوقی از جمله اصل عدم جعل ولایت قهری مواجه است، و در صورت پذیرش آن، آثار حقوقی متفاوتی در مسئولیت و اختیارات مادر برجای می‌گذارد. مواد ۱۱۸۰ و ۱۱۸۱ ق.م. به تبعیت از نظر مشهور امامیه، تنها پدر و جد پدری را ولی قهری طفل می‌شناسد و هیچ صحبتی از مادر نمی‌کند. اما قانون‌گذار در سال ۱۳۵۳ (ماده ۱۰ ق.ح.خ نوعی ولایت قانونی برای مادر وضع کرد. لیکن این مقرر دیر زمانی نیاز به اصلاح پیدا کرد. پس از نسخ این قانون، جد پدری، مجدداً همپای فرزندش، ولی قهری نوه‌اش شد. قانون حمایت خانواده (مصوب ۱۳۹۱) برای اعطای حق ولایت قهری به مادر گام تازه‌ای برداشته است، اما در ماده ۶ آن به تأسیس نهاد نمایندگی مادر در دادرسی نفقه فرزند اقدام کرده است. لذا حقوقی نمایندگی مادر از کودک در روند دادرسی مطالبه نفقه، از مقوله جعل ولایت مادر نیست. هدف قانون‌گذار از واگذاری نمایندگی به مادر، اثبات ولایت قهری برای مادر نیست، بلکه بر اساس مبانی و قواعد فقهی از جمله قاعده ملازمه اذن در شمول این در لوازم آن، رویه جاری قضایی و رعایت مصلحت و غبطه طفل در دعوی مطالبه نفقه وی، به مادر نه حق ولایت بلکه به دلالت التزامی حق حضانت طفل، صرفاً نمایندگی و حق دادرسی در صورت اقتضاء ضرورت اعطا شده است. از جمله مهم‌ترین آثار این نظریه این است که آثار حقوقی ولایت قهری از جمله حق تصرف ولی در اموال ولی‌علیه، غیرقابل اسقاط بودن و غیرقابل نقل و انتقال بودن حق ولایت بر این نوع نمایندگی مترتب نمی‌شود و نیز مادر مستقلاً به‌عنوان خواهان نمی‌تواند طرح دعوی مطالبه نفقه طفل یا محجور را نماید.

فهرست کتاب

صفحه	عنوان
۱	فصل ۱: اصول و کلیات
۲	مقدمه
۵	اهمیت و ضرورت نگارش کتاب
۶	سوابق تألیف و مشابه
۱۱	فصل ۲: مفهومی شناسی
۱۲	مبحث اول: تبیین مفاهیم
۱۲	گفتار اول: حقوق مالی
۲۴	گفتار دوم: مفهوم نفقه
۲۸	گفتار سوم: نمایندگی مادر از منظر نهاد حمایت
۳۶	گفتار چهارم: نمایندگی مادر از منظر نهاد ولایت
۴۳	مبحث دوم: پیشینه تاریخی نهاد حمایت از خانواده
۴۵	گفتار اول: پیشینه قانون حمایت خانواده
۴۷	گفتار دوم: قانون اصلاح ماده ۱۲۰۵ قانون مدنی مصوب ۱۳۵۶/۵/۶ مجلس شورای اسلامی
۴۸	گفتار سوم: قانون اصلاح موادی از ق.م.م مصوب ۷۰/۸/۱۴ مجلس شورای اسلامی
۵۲	گفتار چهارم: پیشینه ولایت مادر در پرتو ماده ۱۵ قانون حمایت از خانواده مصوب ۱۳۵۳
۵۵	فصل ۳: نمایندگی مادر به عنوان حق دادرسی در مطالبه

نفقة فرزند تحت حضانت

- مبحث اول: دیدگاه و ادله مخالفان نمایندگی مادر از باب ولایت ۵۶
- گفتار اول: دیدگاه مخالفان نمایندگی مادر از باب ولایت ۵۶
- گفتار دوم: ادله مخالفان نمایندگی مادر از باب ولایت ۵۹
- مبحث دوم: اقوال و ادله موافقان نمایندگی مادر از باب جعل ولایت ۸۲

و نقد آن

فصل ۲: مبانی و احکام نمایندگی مادر در مطالبه نفقه فرزند تحت حضانت

- مبحث او: امکان ورود کودک در روند دادرسی ۹۰
- گفتار اول: کودک به عنوان موضوع دعوا ۹۰
- گفتار دوم: کودک به عنوان خوانده دعوا ۹۲
- مبحث دوم: مطالبه نفقه فرزند محصور و جایگاه مادر در آن ۱۰۴
- مبحث سوم: تفاوت ولایت، حضانت و نمایندگی مادر ۱۱۴
- گفتار اول: تفاوت حضانت و ولایت ۱۱۴
- گفتار دوم: تفاوت حضانت، قیمومیت و وصایت ۱۱۸
- گفتار سوم: تفاوت نمایندگی مادر در دادرسی مطالبه نفقه فرزند بر اساس جعل ولایت مادر یا نمایندگی ۱۱۹
- مبحث چهارم: مبانی نمایندگی مادر در دادرسی نفقه فرزند ۱۲۰
- گفتار اول: احکام ثانویه ۱۲۵
- گفتار دوم: قاعده ملازمه اذن در شیء با اذن در لوازم آن ۱۳۷
- گفتار سوم: عدول مؤمنین ۱۴۱
- گفتار چهارم: قانون حق حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران ۱۴۴

	آنها
۱۴۵	گفتار پنجم: ماده ۶ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱
۱۴۷	گفتار ششم: قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۲
۱۴۹	فصل ۵: جمع بندی
۱۵۳	منابع